

**БОРБА ЗА ПРАВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕ НА ЛИЦА С РАЗСТРОЙСТВА ОТ
АУТИСТИЧНИЯ СПЕКТЪР (РАС)**

НАРЪЧНИК ЗА РОДИТЕЛИ И САМОЗАЗАСТЪПНИЦИ

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ПРАВО НА ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ВСИЧКИ	3
1.1. Подход към увреждането основан на права	3
1.2. Европейска правна рамка	3
2. ЕВРОПЕЙСКА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА УВРЕЖДАНИЯТА	4
2.1. Политика на Европейския съюз по отношение на хората с увреждания	4
2.2. Политиката на Съвета на Европа спрямо уврежданията	5
3. ПРИЛАГАНЕ НА ПОЛИТИКАТА СПРЯМО УВРЕЖДАНИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО	6
3.1. Осигуряване на достъп до образование	6
3.2. Осигуряване на подходяща подкрепа	6
3.3. Провеждане на включващо обучение	7
3.4. Осигуряване на обучение през целия живот	7
4. ПРИЛАГАНЕ НА ПРАВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ЛИЦА С РАЗСТРОЙСТВА ОТ АУТИСТИЧНИЯ СПЕКТЪР	8
4.1. Образователни нарушения при аутизъм	8
4.2. Достъп до образование при аутизъм	8
4.3. Подкрепа за образование при аутизъм	8
5. СТРАТЕГИЧЕСКИ СЪДЕБНИ ПРОЦЕСИ	10
5.1. Индивидуални жалби	10
5.2. Колективни жалби	11

БОРБА ЗА ПРАВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕ НА ЛИЦА С РАЗСТРОЙСТВА ОТ АУТИСТИЧНИЯ СПЕКТЪР (РАС)

НАРЪЧНИК ЗА РОДИТЕЛИ И САМОЗАЗАСТЪПНИЦИ

1. ПРАВО НА ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ВСИЧКИ

1.1. *Подход към увреждането основан на права.*

Хората с увреждания не желаят съжаление. Те искат права.

Подходът към увреждането, основан на права, допринася за промяна на медицинския подход към увреждането в социален подход. Този подход разглежда лицата с увреждания като субекти с права, а не като обекти на подпомагане. Правилата, наредбите и начините за подпомагане се установяват така, че да запазват човешките и основните права и да посрещат индивидуалните потребности. Съгласно този подход и международната правна мрежа, достъпът до адаптирана образователна програма не може да бъде отказан на никой ученик позовавайки се на увреждането му.

1.2. *Европейска правна рамка.*

Лицата с увреждания са различни от останалите хора. Това трябва да се взема предвид.

Член 14 на Европейската конвенция за правата на човека¹ постановява, че принципът на равнопоставеност означава третиране еднакво на еднаквите и осигуряване на адаптирани мерки за хората в различно положение. В частност², „правото да не бъде (отнасям се несправедливо) от правото да се радват на правата гарантирани от Конвенцията е също така нарушено, когато страните без обективно и приемливо правораздаване не успяват да третират по различен начин лицата, чието състояние значително се различава от това на останалите“. С други думи, разликата между хората в демократичното общество трябва да се разглеждат позитивно и трябва да се реагира с разбиране с цел да се осигури истинско и ефективно равенство.

Европейска конвенция за правата на човек

¹ *Европейска конвенция за правата на човека: приета през 1950 г., съдържа редица основни права и свободи от политическо естество, като право на живот, забрана на изтезанията, право на свобода и сигурност, право на честен съд, право на уважение на личния и семеен живот, свобода на мисълта, съвестта и религията, свобода на словото и защита от дискриминация.*

² *Случаят Thlimmenos [Thlimmenos c. Gréc [GC] n o 34369/97, CEDH 2000-IV, § 44]*

Лицата с увреждания имат право да живеят, учат и работят заедно с останалите хора.

Член 15 на допълнената Социална харта³ постановява правото на независимост, социална интеграция и участие в обществения живот. За тази цел държавите, които са подписали и ратифицирали Хартата, имат задължението:

1. да предприемат необходимите мерки за осигуряване на хората с увреждания на ръководство, образование и професионална квалификация в рамките на общи схеми, когато е възможно, или, когато това не е възможно, чрез специални организации.
2. да съдействат за тяхната пълна социална интеграция и участие в обществения живот, в частност посредством мерки, ...

Трябва да се отбележи, че Член 15 се прилага към всички лица с увреждания, независимо от естеството и произхода на тяхното увреждане и независимо от тяхната възраст. Така това ясно покрива като децата, така и възрастните.

Допълнена Социална харта (1996) Член 15

Службите трябва да осигуряват образование за хората с увреждания.

Член 17 се основава на необходимостта да се осигури на децата и юношите да растат в среда, която поощрява „пълното развитие на тяхната индивидуалност и на техните физически и умствени способности“. Този подход е точно толкова важен за децата с увреждания, колкото и за останалите деца, а безспорно повече при обстоятелства, когато неефективните или ненавременни интервенции вероятно постоянно са недовършени. Член 17, §1, в частност, изисква установяване и поддържане на достатъчни и подходящи удобства и услуги за целите на образованието.

Допълнена Социална харта (1996) Член 17

Дискриминацията означава лошо третиране. Дискриминацията на лица с увреждания е забранена.

Член Е на Допълнената Харта постановява принципа на липса на дискриминация с оглед на осъществяване на различни съществени права, които се съдържат в него. Независимо че увреждането не е изказано пряко в Член Е като забранена основа за дискриминация, то подходящо се покрива от отнасянето му към „друг статус“.

Допълнена Социална харта (1996) Член Е

³ *Европейска социална харта: приета през 1961 г., гарантира редица икономически и социални права, в това число права свързани с наемането на работа, право на образование, право на социална защита и права, свързани със здравето. ЕСХ е допълнена през 1996 г. с въвеждането на нови права, като правото на защита от бедност и социална изолация, правото на дом и правото на защита в случаите, когато наемането на работа е прекратено. В допълнение, допълнената ЕСХ внася поправки в определени права и подобрява защитата за хората с увреждания (виж по-надолу).*

2.

ЕВРОПЕЙСКА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА УВРЕЖДАНИЯТА.

Държавите трябва да помагат на хората с увреждания. Европейските институции казват на държавите как да стане това.

Политиката в областта на уврежданията е по същество отговорност на държавите членки. Независимо от това, въпреки че политическите инструменти на европейските институции не обвързват страните членки, европейската политика оказва влияние върху положението на хората с увреждания на национално ниво, защото тя се взема предвид от страните членки като напътствия при разработването на националната политика по отношение на хората с увреждания.

2.1.

Политика на Европейския съюз по отношение на хората с увреждания.

Европейският съюз казва, че хората с увреждания трябва да бъдат третирани, както другите хора.

Равните възможности са предмет на стратегията на Европейския Съюз⁴, която има за цел да позволи на хората с увреждания да се радват на тяхното право на достоен живот, равноправно третиране, независим живот и участие в обществения живот.

Европейски съюз

2.1.1.

Инструменти на политиката на Европейския съюз

Европейският съюз посочва на държавите как трябва да бъдат третирани хората с увреждания.

Планът на ЕС за действия спрямо уврежданията (ПДУ), установен от Европейската комисия⁵ спрямо преобладаващата част от уврежданията, се развива до съответна политика на Общността, като се изграждат конкретни действия в отделните райони за разширяване на интеграцията на хората с увреждания и се осигурява рамка за развитие на стратегията на ЕС относно уврежданията. ПДУ определя оперативните цели и действия, като се фокусира върху активното включване на хората с увреждания и отразяването на преобладаващата част от уврежданията в съответна политика на Общността. Вграждането на въпросите за уврежданията в концепциите и процесите на ученето през целия живот е едно от приоритетните действия на Плана за действие на ЕС спрямо уврежданията 2006-2007.

⁴ През 1957 г. Западноевропейските държави основават международна организация, която да подпомага икономическото сътрудничество. Тази организация първоначално се нарича Европейска икономическа общност (ЕИО). С годините ЕИО се разви и увеличи мощта си. Тя също промени името си, което стана първоначално Европейска общност (ЕО), а понастоящем Европейски съюз (ЕС). Днес ЕС не се занимава само с икономически въпроси, а също така и със социална политика и човешки права. Освен това ЕС значително разшири броя на членовете си, като към 1 май 2004 г. се състои от 25 страни членки. Очаква се и по-нататъшно разширяване на изток.

⁵ Комисията е изпълнителен и главен административен орган на ЕС. Комисията се ръководи от 25 комисари, всеки номиниран от съответната страната членка. Комисията има две главни задачи:

- да предлага закони и политика. Комисията е единствената институция, която може да предлага нови закони. Те след това се внасят в Съвета и Парламента за приемане, внасяне на поправки или отхвърляне на този закон.
- да следи за съгласуваност със законите на страните членки. Комисията има задачата да осигурява Страните членки да са в синхрон със законите на ЕС. Ако страните членки не правят това, Комисията може да ги изправи пред Европейския съд.

2.2.

Политиката на Съвета на Европа спрямо уврежданията

Съветът на Европа казва, че правата на хората с увреждания трябва да бъдат уважавани.

Съветът на Европа⁶ е предприел редица инициативи, насочени към осигуряване и укрепване на положението на хората с увреждания в обществото, както и борба с дискриминацията на хората с увреждания. От тази гледна точка, Комитетът на министрите⁷ е приел редица резолюции и препоръки с цел да се установи политика, насочена към хората с увреждания. През 1992 г., например, Комитетът на министрите приема Препоръка № R(92)6 за последователна политика спрямо хората с увреждания.

Съвета на Европа

2.2.1.

Инструменти на политиката на Съвета на Европа.

Съветът на Европа казва, че хората с увреждания трябва да живеят заедно с останалите хора

Планът за действие на Съвета на Европа 2006-2015 постановява политически дневен ред на Съвета на Европа за повишаване на правата и пълното участие на хората с увреждания в обществото (Препоръка Rec(2006)5) под ръководството на Главното управление за социално единство.

Европейско главно управление за социално единство

Съветът на Европа постановява, че децата с аутизъм се нуждаят от специална помощ при тяхното обучение.

Докладът на Комитета на експертите към Съвета на Европа за образованието и интеграцията на деца с аутизъм⁸ признава, че учениците с разстройства от аутистичния спектър се нуждаят от много специфични образователен подход и стратегии и издават препоръки към държавните органи, които имат за цел да изпълняват техните права в областта на образованието.

Комитет на експертите по образование и интеграция на деца с разстройства от аутистичния спектър

⁶ Съветът на Европа (СЕ) е регионална политическа организация, основана през 1949 г. от няколко западноевропейски държави с цел „да гарантира и реализира идеалите и принципите, които са тяхно общо наследство, и да спомага за техния икономически и социален прогрес”. Сред тези идеали и принципи е поддържането и по-нататъшното реализиране на човешките права и основни свободи (Член 2 от Статута на Съвета на Европа). Още от своето основаване Съветът на Европа увеличи своите членки така, че понастоящем 45 държави са част от организацията. Съветът на Европа не трябва да се бърка с Европейския съюз (или с една от институциите на Европейския съюз, Европейския съвет), тъй като в някои отношения действията на Европейския съюз и основните дейности на Съвета на Европа се припокриват (например в областта на правата на човека). Независимо от това, основните дейности на Съвета на Европа се концентрират върху защитата на човешките права, поддържането на демокрация и правото на закона и засилването на социалното единство и културното разнообразие.

⁷ Комитетът на министрите е органът за вземане на решения на Съвета на Европа и е съставен от министрите на външните работи на всички страни членки. Главните задачи на Комитета са насърчаване на политическия диалог, сключване на нови конвенции/договори и споразумения и наблюдение за спазването на договорните задължения от страна на държавите членки.

⁸ Комитетът на експертите към Съвета на Европа по въпросите на образованието и интеграцията на деца с аутизъм се състои от делегати от държавите членки и държавите със статут на наблюдатели. Целта му е да изработи препоръки за реалистична политика на образование и включване на децата с разстройства от аутистичния спектър, да съдейства за всеобхватен подход и да определи кои страни се включват в осигуряването на грижи и техните съответни роли.

3. ПРИЛАГАНЕ НА ПОЛИТИКАТА СПРЯМО УВРЕЖДЕНИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

3.1. Осигуряване на достъп до образование.

Учениците с увреждания имат правото да учат, точно както всички останали ученици.

Училищната система трябва да е способна да приема всички ученици независимо от степента на нарушената им неспособност да учат. Организацията на училищната система не може в никакъв случай да ограничава или нарушава никакви права на индивида, признати от международните и националните източници.

Училищата не могат да отхвърлят ученици с увреждания, защото тяхното обучение е трудно или скъпо.

Трябва да се гарантира равнопоставен прием и достъп до всички образователни системи, независимо от естеството или тежестта на увреждането. Не трябва да се позволява училищната система и/или училищата да отказват образование на ученици с тежки увреждания на образователните способности или сложни нужди от издръжка въз основа на естеството или тежестта на тяхното увреждане (защото те са „необучаеми“) или поради липса на ресурси (защото училището не е оборудвано, за да се справи с техните образователни нужди).

3.2. Осигуряване на подходяща подкрепа.

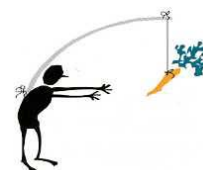
Учениците с тежки увреждания се нуждаят от подкрепа, за да могат да учат.

Образованието може да представлява изпитание за децата с тежки умствени затруднения, ако не е осигурена подходяща подкрепа. Правото да не бъде дискриминиран при упражняването на правата си е също нарушено, когато индивидите, чието състояние значително се различава, не са третирани различно без обективно и сериозно оправдание. Като следствие, детето с тежко увреждане трябва да получава значително индивидуализирано внимание ежедневно така, че образователните цели да могат да бъдат осъществени ефективно.

Всеки ученик с увреждане се нуждае от своя собствена програма.

Трябва да бъде приет и осъществен образователен подход центриран около потребителя посредством Индивидуални учебни планове (ИУП), които да служат за постигане на независимост, достойнство и участие в обществения живот съобразно индивидуалните потребности, мотивация и възможности.

Ако ученикът не напредва, неговата програма трябва да бъде променена.

Определянето на напредъка на детето при достигането на целите трябва да се използва на основата на това, което се случва, за по-нататъшно усъвършенстване на ИУП. Липсата на обективна документирана проява на напредък в течение на три месеца трябва да се възприема като индикация за необходимост от повишаване на интензивността чрез намаляване на съотношението ученик/учител, преформулиране на програмата, увеличаване на програмираното време или осигуряване за училищния персонал на допълнително обучение и

консултации.

3.3.

Включване има, когато ученик с увреждане се обучава заедно с останалите деца.

Провеждане на включващо обучение.

Както цялото общество, образованието трябва да бъде включващо. Доколкото това води до специфични образователни цели (например, умения за общуване с връстници, независимо участие в редовното обучение), децата трябва да получават специализирано обучение във включваща обстановка, при която се случва постоянно обичайно общуване с типично развитите деца.

Включването на ученици с увреждания в училище изисква подкрепа.

Включването в масово училище трябва да се основава на реално съществуване, не на привилегия, и трябва да отразява най-добрите интереси и потребности на всеки индивид. Политиката на включване по същество трябва да осигурява подходящото обучение или други положителни изживявания да намерят място в средата дотолкова, доколкото тя позволява. То никога не трябва да се използва за отказване на подкрепа или достъп до образование на никой индивид, или да дава символична или проформа подкрепа, която може да създаде илюзия за осигуряване на възможности, докато всъщност те се отказват.

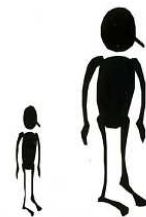

3.4.

Правото на образование е както на децата, така и на възрастните.

Осигуряване на обучение през целия живот.

Всеки индивид с увреждане трябва да получава снабдяване с мултидисциплинарни грижи за неговите или нейните специфични потребности и затруднения. Възрастта на индивида с увреждане е без значение от гледна точка на правото на образование. Достъпът до образование през целия живот трябва да бъде осигурен на същите основания, както и за всеки друг, от предучилищната забавачка до висше образование и/или адаптирани средства за възрастни.

Възрастните хора с увреждания се нуждаят от образование, за да си намерят работа.

След задължителното образование, възрастните хора с увреждания трябва да имат достъп до редовните средни училища, когато са подходящи за техните индивидуални потребности и способности, или до специални курсове, насочени към разширяване и поддържане на достигнатите индивидуални умения и знания в различни професионални области, и към даването на професионално образование.

4. ПРИЛАГАНЕ НА ПРАВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ЛИЦА С РАЗСТРОЙСТВА ОТ АУТИСТИЧНИЯ СПЕКТЪР.

4.1. *Образователни нарушения при аутизъм.*

Обучението на ученици с аутизъм изисква знания за характеристиките на аутизма.

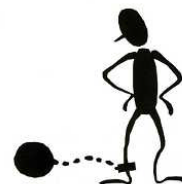
Аутизмът е разстройство на развитието, със степен от тежка до умерена и отличаващо се със значително нарушение в социалното взаимодействие и общуването. В повечето случаи аутизмът води до значителна доживотна умствена изостаналост. Аутизмът се различава от останалите увреждания и неговите специфични характеристики и стила на обучение изискват твърде специфични образователни подходи.

4.2. *Достъп до образование при аутизъм.*

Без образование животът на индивидите с аутизъм и техните семейства е труден.

Държавните власти трябва да бъдат особено загрижени, което въздействието на липсата на достъп до образование има върху групите с повишена уязвимост, както и включително върху другите засегнати хора, особено техните семейства, върху които пада най-големия товар в случай на институционални слабости.

Образованието помага на индивидите с аутизъм да разберат света.

За хората с аутизъм образованието представлява нещо много повече от основно право. Образованието е необходимо, за да компенсират огромните затруднения, които имат хората с аутизъм при извличане на смисъла на прости изрази, нещо, което другите хора могат да правят без специфична образователна подкрепа.

Аутизмът трябва да бъде определен, за да се започне обучение и да се помогне на децата с аутизъм да бъдат с останалите.

Квалифицираната диагноза и съпътстващата оценка трябва да се извършат в сътрудничество с родителите и здравните професионалисти с цел да се определят подходящите образователни програми. Индивидуалните образователни програми трябва да са на разположение колкото е възможно по-рано с цел да се подкрепи развитието на индивидите, тяхното включване и участие в обществото.

4.3. *Подкрепа за образование при аутизъм.*

Индивидите с аутизъм се нуждаят от подкрепа през целия им живот.

Никой индивид с аутизъм не трябва да бъде лишаван от свободата да изгради свой собствен начин на живот по възможно най-независимия начин. развитието на техните собствени възможности зависи повече от възможността за подходяща, точна и пожизнена подкрепа, отколкото на индивидуалното увреждане.

Учителите на ученици са аутизъм трябва да имат професионални умения за това.

Равните възможности за развитие на индивидуалните възможности във всеки вид и ниво на образование, независимо от естеството или тежестта на увреждането, трябва да бъдат осигурени за учениците с разстройство от аутистичния спектър посредством научно обосновани обучителни стратегии. Трябва да бъдат определени минимални стандарти от гледна точка на преподавателската квалификация на персонала, включен в учебната среда за деца с разстройство от аутистичния спектър.

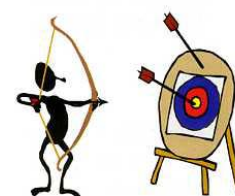
Учебната среда за деца с аутизъм трябва да бъде приспособена.

Трябва да бъде извършена специализирана образователна подкрепа с цел да бъде разработен индивидуално приспособен учебен план (ИУП), основан на множество индивидуални цели. Тъй като се вземат предвид потребностите на отделното дете и неговото семейство, разписанието и учебната среда, както в, така и извън клас, трябва да бъдат адаптирани, както е необходимо, с цел да се приложи ИУП.

Учебните програми трябва да отговарят на интересите на ученика и на желанията на неговото семейство.

Един специализиран учебен подход трябва да ангажира ученика в систематично планирани, подходящи за развитието учебни дейности, съответстващи на определените цели. Когато дадена учебна дейност е установена, съдържанието на дейността трябва да се определя въз основа на най-големия интерес на детето, неговата мотивация, силни страни и потребности, като се спазват както характеристиките на детето, така и приоритетите на семейството.

Учениците с аутизъм трябва да се обучават в училищата за всички.

Доколкото аутизмът е състояние от цял спектър, изискващо редица сложни индивидуални отговори, надеждата е все повече тези отговори да бъдат намерени в масовите училища.

Възрастните хора с аутизъм се нуждаят от подкрепа и образование, за да намерят работа.

Възрастните хора с разстройства от аутистичния спектър трябва да имат необходимите качества за подходяща подкрепа при непрекъснато обучение и професионална квалификация от гледна точка на специфични образователни стратегии, адаптирана учебна среда, специални учители, индивидуално внимание и наставник в професията, независимо от тяхното ниво на увреждане или функциониране.

5. СТРАТЕГИЧЕСКИ СЪДЕБНИ ПРОЦЕСИ

5.1. *Индивидуални жалби.*

Много семейства на ученици с тежки увреждания търсят все повече подкрепа за техните деца в съда

Индивидуални жалби могат да бъдат подавани от лицата с увреждания или от техните семейства и представители пред националния съд. Много семейства в ЕС са подали заявления срещу държавната администрация с цел да придобият право на образование за техните деца с увреждания. Те предявяват иски за правото на подходяща подкрепа в училище и във връзка с това апелират за неприкосновеност на правото на образование и професионално обучение, за пълно развитие индивидуалността на детето, както е прието от националните и международни нормативни документи. Въз основа на това те настояват за приемането на подходящи мерки за гарантиране пълното упражняване правата на техните деца с увреждания въз основа на националното законодателство, Европейската конвенция за човешки права, Член 14 и на Европейската социална харта, членове 15, 17 и Е.

Липсата на подкрепа на учениците с увреждания води до ощетяване на децата и техните семейства.

Въз основа на съществуващите правила и наредби съдебните заседатели издават нареждания за определяне или възстановяване на учебна подкрепа, както се иска от жалбоподателите, като отбелязват, че не само се ощетяват физическото и умствено интегриране в обществото, но също се нанасят щети, причинени от накърняване на неотменното и фундаментално човешко право попадащо в концепцията за ощетяване на индивида. Отнемането на подходяща образователна подкрепа на детето с увреждане не стимулира преподаването или ученето. Това оправдано излага на опасност основното право на индивида на образование, на включване и развитие на неговата индивидуалност, както е гарантирано от националното и международното законодателство и води до сериозни и непоправими щети за детето и неговото семейство, чиито морални и стопански усилия са изцяло осуетени.

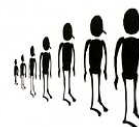
Подкрепата не може да бъде отказана на никой ученик поради нейната цена.

Оправданието, възприето от училищата и държавната власт, относно недостига на свободни финансови средства или текущата нужда от подкрепа на другите ученици са неоснователни на фона на неприкосновените лични права. Евентуалните финансови претенции предявени на властите не могат, във всеки случай, да оправдаят ограничаването на правото на образование.

Всички индивиди от всички възрасти имат право на образование.

Фактът, че дете с увреждания посещава детска градина или средно училище, които не са включени в задължителното образование, се счита за напълно неуместно във връзка с правото на образование.

5.2.

Само някои организации могат да подават колективни жалби. Хората ни могат да ги подават сами.

Колективни жалби.

Механизмът на колективните жалби е въведен през 1995 г. чрез допълнителен протокол към Европейската социална харта. Това е съвременната пряка и ефективна процедура.

Колективните жалби трябва да имат колективна гледна точка и могат да бъдат подавани в Европейския комитет за социални права (КСП)⁹ към Съвета на Европа. КСП издава юридическо решение, което се предава на Комитета на министрите¹⁰, който издава политическо решение. Само на определени организации е разрешено да подават (или отправят) такива жалби. Те включват редица търговски и неправителствени организации, които:

- са национални неправителствени организации със статус на участници;
- признати са за наблюдатели (статус на наблюдатели) на срещите на Съвета на Европа;
- имат специализирана компетентност по отношение на материята, която е обект на жалбата.

Националните организации могат да подават колективни жалби само в случаите на искова молба от държавата. До момента само Финландия е подавала такава искова молба.

---

⁹ Европейският комитет за социални права е орган от независими експерти, който преглежда докладите, подадени от държавите, приели границите на Европейската социална харта. Комитетът решава дали положението в засегнатите държави е в съответствие с Хартата или не. Неговите решения, известни като „заключения“ се публикуват всяка година. В допълнение, при процедура на колективна жалба Европейският за социални права може да получава колективни жалби от организации (не отделни лица), които са признати да подават такива жалби. И в двата случая Комитетът заключава дали държавата се придържа към Хартата или не.

¹⁰ Комитетът на министрите е решаващ орган на СЕ и се състои от министрите на външните работи на всички страни-членки. Главната задача на Комитета е поощряване на политическия диалог, приемане на нови спогодби/договори и споразумения и наблюдения за спазването на договорните задължения от страна на страните-членки. Комитетът може да дава препоръки към страните-членки. В допълнение, Комитетът е отговорен да осигурява решенията на Европейския съд за правата на човека да бъдат прилагани и заключенията на Европейския комитет за социални права да бъдат изпълнявани чрез приемане на резолюции и/или препоръки.

Въз основа на заключенията на Европейския комитет за социални права Комитетът на министрите приема резолюции. Ако Европейският комитет за социални права е открил нарушения, Комитетът на министрите издава препоръки към държавата нарушител. Държавата след това е задължена да даде информация за мерките, взети в отговор а препоръките.

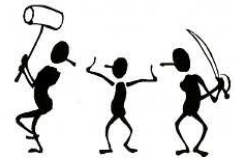
5.2.1

Autism Europe защитава правото на образование на лица с аутизъм във Франция

Много хора с аутизъм във Франция нямат образование

Колективни жалби на организацията Autism Europe.

През 2002 г. Autism Europe, организация, на която е признат статут на наблюдател, подава колективен жалба до Европейския комитет за социални права въз основа на членове 15, 17 и Е на Европейската социална харта, които се отнасят за недостига на средствата за образование на лица с аутизъм във Франция. Жалбата е обявена за допустима и през 2003 г. Европейският комитет изслушва жалбата.

Според Autism Europe, Франция не е успяла да изпълни задоволително своите задължения по Ревизираната Европейска социална харта относно правото на образование на деца и възрастни с аутизъм. Във връзка с това Autism Europe твърди, че Франция не предоставя достатъчно възможности за образование, благоприятни условия и услуги за адекватен стандарт или качество за децата и възрастните с аутизъм. Нещо повече, Autism Europe твърди, че Франция дискриминира децата и възрастните с аутизъм, защото Франция не съумява да осигури децата и възрастните с аутизъм да се ползват от правото на образование по същия начин, както другите деца и възрастни. Също така, тази липса на действия от страна на правителството на Франция води до дискриминация, тъй като децата и възрастните с аутизъм не получават същото образование, както останалите хора.

5.2.2

Франция е виновна, защото не осигурява образование за лицата с аутизъм

Решението на ЕКСП.

Европейският комитет за социални права взема решение с 11 гласа „за“ и 2 „против“, че положението във Франция представлява нарушение на членове 15, §1 и 17, §1, самостоятелно или заедно с член Е на ревизираната Европейска социална харта, защото:

- частта на деца с аутизъм, които се учат в масови или специализирани училища във Франция, е много по-малка, отколкото в случаите на други деца, независимо дали са увредени или не;

съществува хроничен недостиг на грижа и подкрепа за възрастните аутисти.

АУТИЗЪМ

Аутизмът е сложно пожизнено увреждане, дължащо се на много и различни медицински причини, даващи отражение на нормалното развитие и функциониране на мозъка, понякога невъзможни за определяне в най-ранно детство. Независимо че все още не са ясни точните механизми, участващи в неврологичната дисфункция, аутизмът засяга дълбоко начина, по който човек общува и се отнася към неговата околна среда.

Въпреки първоначалните вярвания в противното, аутизмът не е рядко срещащо се състояние. Ние знаем, че ако се вземе предвид целия спектър от аутистични разстройства, увреждането може да засегне 6 от 1000 души население.

Аутизмът може да засегне всяко семейство, независимо от етническия или социален клас и е четири пъти по-често срещат при мъжете, отколкото при жените. Често, но не винаги, аутизмът се съчетава с други увреждания, особено общи умствени затруднения с различна степен, както и поведенчески проблеми.

Лицата с аутизм могат да имат значително подобрене ако ранната диагноза бъде последвана от индивидуализирано специализирано обучение и третиране, но огромното мнозинство от тях и техните семейства се нуждаят от интензивна и постоянна подкрепа през целия им живот, за да реализират възможностите си и да направят трудната задача да се живее с аутизм по-лека.

Въпреки достъпността на добри модели за доставка на услуги, повечето хора засегнати от аутизм нямат достъп до тях, нето имат възможност да се ползват от научния, медицински, образователен и социален напредък, извършен през последните десетилетия във връзка с това състояние. Това лишаване поражда много повече страдания и допълнителни затруднения и установява форма на дискриминация, срещу която Autism Europe е поел ангажимент да се бори.

AUTISM EUROPE a.i.s.b.l.

Autism Europe осигурява ефективно взаимодействие между приблизително 85 членуващи асоциации на родители и лица с аутизм от 31 европейски държави, в това число 20 държави членки на Европейския съюз, правителства и европейски и международни институции.

Autism Europe играе ключова роля за повишаването на общественото съзнание и за оказване влиянието върху европейските органи за вземане на решения относно всички случаи, свързани с аутизма, включително повишаване правата на хората с аутизм и други увреждания, включително комплексните нужди от издръжка:

- **чрез своите публикации:**
- списание "LINK" MAGAZINE, публикувано и разпространявано в Англия, Франция и Португалия;
- ХАРТА ЗА ЛИЦАТА С АУТИЗЪМ, формално приета от Европейския парламент като писмена декларация (май, 1996 г.);
- CODE OF GOOD PRACTICE (кодът на добрата практика) за превенция на насилието срещу лица с аутизм;
- DESCRIPTION OF AUTISM (описание на аутизма), подготвено от международен екип от експерти;
- POSITION PAPERS (подробни доклади със становища) за здравето, растежа и остаряването, интеграцията и потребностите на семействата;
- AWARENESS LEAFLET (брошура за запознаване);
- **Чрез организиране на събития и действия на европейско ниво:**
- Международен конгрес в Европа на всеки три/четири години;
- Оpozнавателни кампании;

Чрез популяризаторски акции и инициативи (клиентски ориентирани доставки на услуги, научни изследвания, и т.н.), имащи за цел да подобрят качеството на живот на лицата с аутизм и техните семейства.